

Markusbacka-Apalahti har fått vägförbindelse.

Isoleringen har brutits

Den senaste tiden har vägfrågor varit ett synnerligen aktuellt diskussionsämne beroende på att en ny väglag snart skall träda i kraft. För avsidet belägna byar har dock vägfrågorna alltid varit aktuella. För folk som bor centralt, är det främst kostnadsfrågorna, som är det väsentliga. Visserligen spelar kostnadsfrågorna en stor roll för alla, men det är annat än kostnaderna som berör sidobyarna.

För att utröna hur det kännes, att plötsligt komma i vägförbindelse med yttervärlden, gjorde vi häromdagen ett besök till Apalahti och Markusbacka byar, som senaste höst fick sin egen väg. Dessa byar ligger på gränsen mellan Karleby och Nedervetil och har saknat en väg så helt, att man inte ens med cykel kunnat ta sig fram. Skulle man till centrum i Nedervetil fick man lov att till fots gå den över 2 km långa vägen till Skriko, och därifrån har man sedan något över 5 km. Till Lahnakoski i Karleby hade man livligare förbindelser. Där samlades ungdomarna när de skulle roa sig, och även de äldre, när de någon gång skulle ha en pratstund utom byn.

Ingen väg

Eftersom man saknade väg fick man lov att separera mjölken hemma så länge som till 1949 då man började föra mjölken till Lahnakoski varifrån den sedan fördes till Gamlakarleby andelsmejeri. Vägen till Lahnakoski är över 3 km och var i sådant skick att endast infödingar i byn skulle kunnat köra på den. Men man hade tröttnat på separerandet av mjölk och kärnandet tre gånger i veckan och sedan föra smöret till Gamlakarleby en gång i veckan. Det var ingen sinekur att föra mjölken längs den dåliga vägen morgon och kväll ty det blev hela 13 km att dagligen forsla mjölken med häst till Lahnakoski.

Med hemkommunen saknade vi nästan helt och hållet förbindelse. Det var endast när skatterna skulle betalas, som man visste vart man hörde, säger Viking Wiik. Men nu är det annorlunda. Nu forslas vår mjölk till Nedervetil andelsmejeri. Vi behöver bara lyfta mjölkhinkarna på mjölkstället, så har vi gjort vårt. Resten sköter mejeribilarna om. Även våra uppköp gör vi numera i centrum av Nedervetil. Har vi inte själva ärende så skickar vi en beställningslista med mjölkchauffören på morgonen och några timmar senare har vi varorna. Tidigare gjorde vi våra uppköp i Lahnakoski och hade nästan all vår förbindelse mot den byn. Det är förvånansvärt hur den nya vägen kunnat förändra vår tillvaro. Det är endast fördelar med den nya vägen. Man känner sig som en riktigt nedervetilbo numera.

Apalahti

ligger vackert belägen på åstranden. Endast två gårdar finns kvar efter det två flyttat bort genom skiftet. Dessa ligger några hundra meter längre upp längs älven. Men gårdarna som är kvar är i utmärkt skick.

Några hundra meter från Apalahti ligger Markusbacka. Där ligger den enda gården på hela Markusbacka nummer. Det hör till sällsyntheterna att det endast är en gård på ett nummer. Här är det den driftiga värdinnan Greta som tillsammans med 16-åriga sonen sköter hemmanet. Husbonden Volmar lider sedan länge av en hjärtsjukdom, som gör det omöjligt för honom att arbeta med något tyngre arbete. Han har ibland stora svårigheter att förflytta sig. Därför är det med glädje i rösten frun i huset prisar den nya vägen, som gjort det möjligt att komma till byn med bil. De köpte nämligen en bil så fort vägen blev framkomlig. Tidigare körde fru Greta med moped och gör det fortfarande, när hon är ensam och väderleken tillåter det.

Nu har också skolbarnen bra väg till skolan. Tidigare gick de i Övre Korplax skola i Karleby. Vi har på allt sätt blivit nedervetilbor, och det är jag glad över, säger fru Greta, som är född i Lahnakoski. Det var så bedrövligt med skolgången till Övre Korplax skola, när ingen väg fanns. Många gånger fick jag bära sonen långa sträckor, när han var mindre och skulle till

skolan. Nu är vägen öppen även vintertid till Åbacka skola. Det är blott telefonen som saknas, men även den nyttotingesten skall snart finnas på Markusbacka.

Det är trevligt att träffa människor som är glada över förbättringar som gjorts och inte har missnöjd ton, när något som borde göras omtalas. Sådana människor träffade vi under vår utflykt till dessa byar.

(Öb 24.01 -57)

Tjugofem gamlakarlebybor har grävjobb i Nedervetil

Mellan Kristoffers och Sandbacka har dova sprängskott dånat de senaste dagarna. Mycket folk har varit arbete och en barack har även släpats till arbetsplatsen. Vägfararna har säkert undrat vad som är i görningen och för att få närmare reda på saken har Öb:s representant tagit en titt på arbetsplatsen.

Det är ett torrlägningsföretag som Gamla Karleby ingenjörskontor har om hand berättar Erik Sandbacka och delägarna har ingenting med sprängningen att göra utan blott att betala fiolerna till staten. Nu utförs arbetet som nödhjulsarbete med arbetare från Gamla Karleby. Några arbetare från Nedervetil har även rätt att vara med, men arbetslösa finns inte här i Nedervetil.

Kostnaderna stiger när grävningen utförs under vintern, men staten betalar 15 % i tilläggsersättning, så att inte intressenterna skall förlora. Då detta arbete blivit klart fortsätter dikningen i Storkärret, där ett 3 km långt dike skall grävas.

Byggmästare Johan Duvnäs, som leder arbetet berättar att det är duktigt folk som kommit hit. Arbetlösa i Gamla Karleby som anmäler om arbete och blir visade hit och inte anmäler sig inom 3 dagar strykes ur arbetslöshetsförteckningen och får inte sedan rätt att jobba på arbeten som staden ordnar.

Det är nog många som anmäler sig men när de blivit visade arbetsplatsen, så har de inte anmält sig inom utsatt tid. Något lätt arbete är det inte för den som inte är vant vid tungt kroppsarbete. Men en rätt skaplig inkomst kommer den till som har krafter, ansåg herr Duvnäs. Man har 5 meters sträckor och får lön per kubikmeter.

En ung pojke ansåg att det inte var arbete för människor utan för maskiner. Och jag måste nog instämma med honom. Har man litet av krafter så är det nog för tungt. Men en tränad kroppsarbetare har krafter tillräckligt.

Baracken som vi har här är flyttbar, och tjänar som matställe. Den rymmer 15 arbetare i gången. Nu är de omkring 25 och därför äter de på olika tider berättade byggmästare Duvnäs. När vi flyttar till Storkärret sätter vi baracken efter traktorn och kör den dit. Inne i baracken finns det även möjlighet att koka mat, men så gott som alla har mat med sig hemifrån.

Det är bra att det finns nyttigt arbete att tillgå för den som är arbetslös och är i behov av inkomst. Men det är synd om dem som är ovan vid tungt arbete och blir hänvisad till dikesgrävning och sedan blir borta ur förteckningen för arbetsbehövande. -t

(Öb 26.01 -57)

FSSM

Backhoppning

2) Gunnar Hongell 7) Anton Lerbacka

Juniorer

10) K-J Lerbacka

(Öb 29.01 -57)

Ovanligt 100-års jubileum

I söndags hölls på Sandbacka i Nedervetil ett ovanligt 100-års jubileum. Sedan bonden Matts Leander Sandbacka föddes har 100 år förflutit och minnet av denna dag firades i söndags av

några barn och barnbarn. Bonden Leander Sandbacka bodde på Sandbacka i Nedervetil ända tills han för 24 år sedan avled.

Av Leander Sandbacka nio barn är endast 5 i livet. Och alla dessa var på bemarkelsedagen samlade på hemgården. Leanders enda i livet varande son, Herman, vilken i snart 45 år med sin hustru Hilda varit bosatt på hemgården, har skött densamma på ett beundransvärt sätt. Ingen kunde ana att den fina vitmålade gårdsbyggnaden snart är 100 år. Herman Sandbacka har av sin far ärvt sin energi och organisationsförmåga och har därför tillsammans med sin son Erik, som även är bosatt i gården, mycket väl kunnat förvalta den viktiga lott att sköta hela hemgården efter faderns dör.

De andra av Leanders barn som lever, nämligen: Signe, Edit, Helena och Emma är även de mycket energiska och ambitiösa. Systrarna är alla bosatta på olika platser i Nedervetil.

Nu när alla syskonen på minnesdagen av sin far var samlade i det gamla hemmet, var det en familjebjudning, vars trevnad de inte på flera år ansåg sig ha upplevt. Det var trevligt att höra dem berätta om forna tider, när de som barn bodde här och med sina föräldrar upplevde de lyckliga barn- och ungdomsåren. Jag kände mig som intresserad åhörare på ett förtrollat sätt förflyttad tillbaka till den gamla goda tiden.

Bigg

(Öb 01.02 -57)

DM

Backhoppning, seniorer

1) G. Hongell 2) A. Lerbacka

Backhoppning, juniorer

4) K-J Lerbacka

(Öb 05.02 -57)

Födelsedag

Sjuttio år fyller i dag f.d. handelsrepresentanten Herman Slotte i Gamla Karleby.

Herman Slotte som är välkänd i affärs- och idrottskretsar i vår nejd, är född i Nedervetil, men kom redan i unga år till Gamla Karleby. Sin affärsmanabana började han som biträde och handelsresande i firman Hongell & Slotte för att sedan fortsätta hos Alex Slotte & Co. Efter sistnämnda firmas upplösning etablerade han sig som självständig privathandlare i staden. Då kristiden bröt in med reglementering och anat otrevligt avvecklade han det egna företaget och blev lagerförvaltare hos Kokkolan Kappatehdas. Både i denna tjänst och i andra sammanhang har han tillvunnit sig sina förmäns och andra arbetskamraters uppskattning.

Som idrottsman har Herman Slotte vunnit stora framgångar. Redan 1906 var han med i en stor internationell skidtävlan i Helsingfors, där han på 30 km efter en hård kamp med finnar och norrmän placerades sig på en 2:dra plats. Denna skidbragd lyfte upp skidlöparintresset i denna nejd. Även inom sommaridrotten har Herman Slotte gjort sig gällande särskilt som löpare. Han varit ordförande och kassör i skiddistriktet och i många år har han varit medlem av GIF:s styrelse. Herman Slotte var också känd som en framstående gymnast. För sina idrottsliga förtjänster har han fått mottaga olika heders- och förtjänsttecken. Jubilaren firar sin födelsedag i stillhet på okänd ort.

(Öb 06.02 -57)

Födelsedag

Femtio år fyller i morgon den 8 februari verk.st. direktör Waldemar Sjelvgren i Lahtis.

Waldemar Sjelvgren som är född på Skriko i Nedervetil, intresserade sig redan som ung för jordbrukaryrket. Efter värnplikten sökte han sig och vann inträde till Vestankvarns 2-åriga jordbruksskola i Ingå, därifrån han utdimmitterades år 1930. Därefter praktiserade han lantbruk på avlidne Nils Borgströms mönstergård i Pojo. År 1931 vann han anställning som

jordbruksbokförare och överkontrollassistent på Haukila gods i Tyrvändö, som äges av nu avlidne, med. o. kir.dr Klas Holmberg. Under bokförartiden studerade han vidare och lantbruksteknikexamen avlades år 1936. År 1938 valdes han till förvaltare på ovannämnda gods. Den odlade arealen var då 405 ha. Under hans förvaltartid reparerades arbetarbostäderna samt en stor del av ekonomiebyggnaderna och jorden sattes i högväxtkraft, samt framsteg gjordes på husdjursskötselns område. Under hans förvaltartid på Tyrvändö togs hans krafter även i anspråk i förtroendeuppdrag. Han var i många år ordförande i den kristliga ungdomskretsen i Tyrvändö. Han var dessutom medlem av kyrkofullmäktige, kyrkorådet, diakoninämnden, beskattenämnden, folkskoledirektionen och lantmannagillet. Han var även i många år revisor för Tyrvändö sparbank.

Efter vinterkriget köpte han sig ett medelstort jordbruk som han skötte på sidan av sitt förvaltarskap. Jorden lät han täckdika, skogen dränerades och torrlades. Jorden använde han senare helt för odling av elitutsäde. År 1948 företog han en jordbruksstudieresa till de skandinaviska länderna.

Efter dr Holmbergs död 1951 tog han avsked från tjänst efter att ha tjänat sin ägare i över 20 år. Åren 1951-52 var han distriktsinspektör i ett försäkringsbolag i Tammerfors. Inkomsten i försäljningstekniken startade han år 1952 en beklädnadsaffär i Lahtis som han förstorat och bedriver med framgång.

Under sina yngre år var han intresserad av sport då främst som medeldistanslöpare. Han löpte goda tider i de finska distrikten.

(b 06.02 -57)

Skolskidning

Flickor u 13 år

2) Inger Åbacka 3) Ann-Lis Storbacka

Lagtävling

Gossar

5) Åbacka

Flickor

1) Åbacka

(Öb 14.03 -57)

Gamlakarlebyspelen

Backhoppning

3) Gunnar Hongell 11) Anton Lerbacka

(Öb 19.03 -57)

Backhoppning i Nedervetil

Seniorer

1) Anton Lerbacka

Under 18 år

1) K-J Lerbacka 3) Wassborr 5) C-E Simonsbacka

(Öb 2

29.03 -57)

Backhoppning i Nedervetil

Över 18 år

1) A. Lerbacka

Under 18 år

3) K-J Lerbacka

(Öb 30.03 -57)

Backhoppning i Nedervetil

Över 18 år

1) A. Lerbacka

Under 18 år

2) K-J Lerbacka 3) B. Wassborr 4) C-E Simonsbacka

(Öb 02.04 -57)

Minnesstenen vid "Eide" den tredje i ordningen

Fride Sandbackas verk

I våra dagar färdas man längs landsvägarna med sådan fart att man vanligen knappt lägger till andra vägmärken än de som har med trafiken att göra. Annat var det i forna tider, när man med häst tog sig fram längs de krokiga vägarna. Då hade man tid att studera alla märken av vilket slag de vara månede. Och man gladdes när ett nytt minnesmärke, som man ej tidigare hade observerat, uppenbarade sig. Det var som om vägen blivit mera historisk och minnesrik.

När det är tal om minnesmärken vid vägarna vet bonden Fritiof Sandbacka berätta en del intressanta saker som minnesmärket vid "Eide" mellan Åivo och Högsved.

Av de få minnesmärken som är kvar i våra trakter från den stora prästmannen Anders Chydenius tid har stenen vid "Eide" något att förtälja, inleder hr Sandbacka sin berättelse. Men stenen är den tredje i ordningen med samma inskrift. Stenen som finns där har Vasa väg- och vattenbyggnadsdistrikt låtit laga. När vägen med Anders Chydenius i spetsen år 1779 uppgicks vilade sällskapet här efter en middag, som de intog på denna plats. Under middagsrasten mejslade en nedervetilbo in i en stor sten årtalet 1779 och Anders Chydenius namnteckning.

Efter en tid befanns det att denna sten var en sten som kunde kilas. Hela stenen kilades sönder med årtal, namnteckning och allt. Men så snart sonen till den som hade mejslat in årtalet och namnteckningen observerade detta, inmejslade han samma som fadern hade inhackat i en annan stor sten vid vägkanten.

Denna sten fick sedan i nästan ett århundrade stå kvar. Men så på 1920-30-talet då vägen breddades sprängdes även denna sten sönder. Mot detta reagerade många nedervetilbor så kraftigt att vägmästare Aalto ansåg sig vara tvungen att göra något för att rätta till det fatala misstaget. Klagomål framfördes även till Vasa väg- och vattenbyggnadsdistrikt och därifrån kom sedan order om att en ny sten skulle göras med samma inskrift som de föregående har haft.

Vägmästare Aalto gav i uppdrag åt byggmästare Runar Bäck att göra en ritning till stenen. Hr Aalto var angelägen om att en allmogeman skulle utföra arbetet och vände sig för den skull sig till mig, berättar Fride Sandbacka. Jag åtog mig att utföra arbetet, och nu kom den tredje gången samma text att inhuggas, från den historiska händelsen, när vägen år 1779 uppgicks med nejdens stora prästman Anders Cydenius i spetsen.

När vi nästa gång susar förbi stenen, är det kanske med större vördnad vi ser den. När vi hör ett minnesmärkes historia blir vi annorlunda stämde. Det ger oss mera att tänka på.

(Öb 18.04 -57)

Jordfästning

Stoftet av Maria Slotte vigdes till gravens ro i Nedervetil kyrka senaste söndag under talrik anslutning av släktingar och vänner. Till tonerna av en sorgmarsch bars den blomstersmyckade kistan in i kyrkan. Kyrkoherde Erik Hedman höll griftetalet och förrättade jordfästningen. En stor mängd kransar nedlades och talrika inbetalningar till olika minnes-

och blomsterfonder hade gjorts. I församlingshemmet samlades man efteråt till en minnesstund, där tal hölls av predikanten Valdemar Slotte.

(Öb 14.05 -57)

Varg i Ullava, Karleby Såka och i Nedervetil

En stor varg uppenbarade sig i Nedervetil i går. När Anders Skriko tillsammans med sin son arbetade på ett kyttland stod en varg vid 16.30-tiden plötsligt i skogsbrynet. Den tog några steg ut på kyttlandet fixerade sonen, men lommade sedan i väg.

Anders Skriko är själv en gammal jägare och han säger med bestämdhet att det är fråga om en varg. Besten var ca 70-80 cm hög men ytterligt mager. De uppmätta spåren visar en bredd om nio cm och med klorna medräknade blir längden 12 cm.

Anders Skriko höll på att gräva medan sonen körde traktor. När sonen kom till ändan av en teg kom vargen ut ur skogsbrynet från gårdshållet och stannade ca 25 meter från traktorn. Den såg aggressiv ut, men försvann efter en sund åt Lahnakoski till.

Vargen är förmodligen densamma som i måndags iaktogs i Ullava. Bröderna Yrjö och Esko Saari såg nämligen vid 21.30-tiden en varg då de kom körande i bil. Vargen sprang i riktning mot Kiiskinkylä. Ander Skrikos gård är den sista ut mot Kelviå rå och ligger sju km från landsvägen. Enligt spåren har vargen kommit från gårdarna ett par hundra meter ifrån.

Jägare uppbadades och de skyndade till med hundar och bössor och jakten upptogs genast. En jägare medförde en älghund och en annan hund var specialist på rävar.

Vid 22-tiden i går kväll avbröts vargjakten i Nedervetil. Man konstaterade att den var resultatlös att försöka. -----

(Öb 30.05 -57)

Friidrott Myran - TUS

Längdhopp

6) Bo Aurén

1500 m

2) F. Sjelvgren

400 m

4) Bo Aurén

(Öb 04.06 -57)

Friidrott Myran - Kronan

Längdhopp

3) Bo Aurén

400 m

4) Bo Aurén

1500 m

3) F Sjelvgren

Svensk stafett

1) Myran (Bo Aurén)

(Öb 19.06 -57)

Friidrott GIF-tävling

Längdhopp

2) Bo Aurén

(Öb 28.06 -57)

Friidrott Myrans juniorer

U 11 år

60 m

1) Ossian Wassborr 2) Karl-Gustav Sandbacka 3) Jan-Erik Högnäs

Längdhopp

1) Ossian Wassborr 3) Karl-Gustav Sandbacka

Kula

1) Ossian Wassborr

U 13 år

60 m

1) D Store 3) Bertel Wassborr

Längdhopp

2) Bertel Wassborr 4) Ralf Store

Kula

4) Kaj Taivassalo

U 15 år

60 m

2) Kaj Taivassalo 4) Lars Lerbacka

Längdhopp

2) Lars Lerbacka 4) Kurt-Erik Sandbacka

Kula

3) Lars Lerbacka 4) Aulis Taivassalo

(Öb 30.06 -57)

Friidrott Junior-DM

800 m

3) Bo Aurén

Längdhopp

5) Bo Aurén

(Öb 04.07 -57)

Friidrott Myrans juniorer

U 11 år

60 m

1) Ossian Wassborr 2) Karl-Gustav Sandbacka 3) Ulf-Erik Nyman

Längdhopp

1) Ossian Wassborr 2) Karl-Gustav Sandbacka

Kula

1) Ossian Wassborr 3) Karl-Gustav Sandbacka

U 13 år

60 m

1) Bertel Wassborr

Längdhopp

1) Bertel Wassborr

Kula

1) Per Lerbacka 2) Bertel Wassborr

U 15 år

60 m

2) Lars Lerbacka

Längdhopp

2) Lars Lerbacka

Kula

3) Lars Lerbacka

U 17 år

60 m

1) Boris Wassborr

Längdhopp

3) Boris Wassborr

(Öb 05.07 -57)

Friddrott DM

400 m häck

3) F. Sjelvgren

(Öb 07.07 -57)

Storkärret i Nedervetil får nya bebyggare

Det är alltid trevligt att träffa på folk som är på gott humör, ty det smittar av sig och man blir om inte sprittande glad så åtminstone gladare även om man är lite surmulen. Träffar man på folk mitt under det mest hektiska arbetet som är riktiga solskensmänniskor, så blir man ännu gladare. Och just sådana människor träffade vi i fredags på Storkärret i Nedervetil bland utflyttarna. Där var det arbete, men där fanns endast soliga ansikten och en förtröstansfull tro på framtiden.

Till Storkärret kommer man längs en tre km lång ny väg som byggts just för utflyttarnas skull. Byvägen tar sin början vid Sandbacka går till åstranden och där längs åstranden till nybyggarna, Alexander Hongell och Fride Sjelvgren som båda bor alldeles intill ån mitt emot Apalahti. Ja, de bor inte här ännu men så snart skiftet blir klart skall utflyttningen ske. Och flere utflyttare skall det bli vad tiden lider..

Alexander med sina två söner Gunnar och Bengt arbetade med sockeln till uthusbyggnaden, som denna sommar skall byggas. Bostadsbyggnaden med fullständig källarvåning och två våningar ovanpå är i det närmaste färdig. I nedre våningen finnes fyra rum och kök och i andra våningen tre rum. Svängrum saknas således inte. Och fru Ragnhild glädde sig över den vackra utsikten från övre våningens stora sal, där älven som hon sade lever och alltid ändrar utseende. Jag har tidigare fruktat att flytta från Kristoffers, där man bor mitt i en klunga av gårdar, och komma hit ensam, men ju längre jag vistats här, dess bättre trivs jag och redan nu längtar jag att få komma hit.

Trädgården planeras

Medan vi dricker kaffe, berättar fru Ragnhild på sitt impulsiva sätt hur allt skall ordnas, trädgården, blommor och annat. Genast när det blev tal om att flytta och platsen var bestämd, så planterade hon äppelträd, som nu frodades i den feta mulljorden på åstranden.

Några hundra meter längre bort träffar vi på Fride Sjelvgren, som har sitt boningshus färdigt och där sonen Folke med sin fru bodde i vintras. Även ekonomiebyggnaden var färdigt byggt och sonen Fingal höll på att målade taket rött. Här var allting propert och fint med alla bekvämligheter man kan önska sig, och naturligtvis var Fride glad. Han bor med familjen utom den gifta sonen fortfarande på Skriko men då skiftet är klart och han får sin jord här, sker inflyttningen.

Här blir bra

Här blir nog bra, när skiftet blir färdigt, sade husbonden Fride. I bästa fall kan jordbytet försiggå redan i höst i händelse av att ingen besvärar sig över ägodelningsrättens utslag. Men besvärar sig någon kan nog jordbytet dröja något år. I alla fall är det bra att ha färdigt byggt. Många fördelar är det att komma och bo här för sig själv. Ringa besvär har man med korna på

sommaren. Man får hagen intill fähuset och tillgång till vatten finns, då ån är så nära, och för att nu inte tala om all odlad jord som kommer i ett skifte. Goda dräneringsmöjligheter finns varför vi kan täckdika hela området. Och då är det, som det skall vara för en bonde.

När vi ställer färden från Storkärret hemåt och såg det väldiga fältet i gassande sol, så såg vi i andanom fältet täckdikat och med bördiga klövervallar och tunga sädesax, ty här finns folk som älskar sitt arbete och vill framåt på jordbrukets område. Gladare människor och mera förhoppningsfulla finner man inte på sandplaner eller badstränder. Arbetet skänker nog den äldste och fullödigaste glädje en människa kan få i livet, var vår tanke under hela hemfärden.

(Öb 09.07 -57)

Höbärningsutsikter

På Slotte-gårdarna i Nedervetil har Vilhelm Slotte börjat på försök berättar Erik Slotte. Men själv har han inte haft en tanke på att börja. Gräsväxten är kort och en del av vallarna skadades av översvämningen

Kornet har inte gått i ax ännu och så länge behöver man inte ha brått. Men så är även kornet försenat ganska mycket och kommer det bara tidig frost blir det dåligt även med skörden.

Traktor har vi inte men vi klarar ett litet jordbruk med två hästars slåttermaskin. Lite längre tid tar det, och så måste man nog i år hänga allting på störrar för att vara på den säkra sidan. Har man höet en gång ordenligt satt på störrar kan ingenting längre skada det.

(Öb 11.07 -57)

IK Myrans juniortävling

Pojkar u 11 år

60 m

1) Ossian Wassborr 2) Karl-Gustav Sandbacka

Längdhopp

1) Ossian Wassborr 2) Karl-Gustav Sandbacka

Kula

2) Ossian Wassborr

Pojkar u 13 år

60 m

2) Bertel Wassborr

Kula

3) Bertel Wassborr

Pojkar u 15 år

60 m

1) Lars Lerbacka 2) Kurt-Erik Sandbacka

Längdhopp

1) Lars Lerbacka 2) Kurt-Erik Sandbacka

Kula

1) Kurt-Erik Sandbacka 2) Lars Lerbacka

Pojkar u 17 år

60 m

3) Boris Wassborr

Längdhopp

3) Stig Sjelvgren

(Öb 16.07 -57)

SFI:s festspel i Källby

Slägga

1) Leif Lerbacka

1500 m

5) Bo Aurén

Spjut

4) Leif Lerbacka

(Öb 16.07 -57)

Blixten härjade

I Nedervetil hos bonden Levi Högnäs härjade även blixten. Den slog ned i telefonledningen och söndrade telefonen, därifrån gick blixten vidare till ett batteri i tamburen, där den antände tapeterna och spån i mellantaket.

Elden kunde dock släckas utan att större skador anställdes och Nedervetil frivilliga brandkår som larmades behövde inte använda sprutorna.

Telefonen var placerad i köket och hela familjen var församlad där, när skrällen kom, men som tur var slapp alla ifrån åskslaget med blotta förskräckelsen.

(Öb 18.07 -57)

Traktorn föll 2,5 meter, förarens huvud i kläm

En säregen olycka inträffade i går i Nedervetil på Åbacka. När Arne Åstrand backade sin traktor ned från ladugårdsvinden längs uppkörsbron kom släpvagnen på tvären med den påföljden att traktorn föll 2,5 meter ned till marken. Arne Åstrands huvud kom under traktorhjulet men en al som växte vid sidan av bron bröts av och hindrade hjulet att med hela sin tyngd falla på Åstrands huvud. Hans hustru Ester hörde bullret och skyndade till hjälp och lyckades få lös sin man ur klämman. Han fördes genast till Libeckskja sjukhuset för vård. Någon fara för livet torde inte föreligga meddelades från sjukhuset.

(Öb 28.07 -57)

Friidrott i Gamlakarleby

800 m

3) F. Sjelvgren

18-20 år

100 m

6) A. Lerbacka

16-17 år

1000 m

2) B. Wassborr

(Öb 08.08 -57)

Lannäslundelevs sommarpraktik

Förutom Bo Ljungberg är också Holger Ahlskog på Kristoffers i Nedervetil en av skolans elever från senaste vinter. Honom träffar i full färd med att köra in hö. Pappa Martin och bröderna Elis och Henning är också med. Det blir en liten paus i arbetet. Vi beräknar skördarnas storlek efter antalet störrar och efter en stunds dividerande kommer man till att den totala höskörden från 12 ha blir 80.000 kg. Beträffande de övriga grödorna tycker Martin Ahlskog att det är en blandning på gott och ont. Egentligen är allt nästan ganska normalt, allt utom vädret. Gårdens odlade areal med arrendejord är 22 ha och skogsarealen är 40 ha. Marne-havren börjar ljusna på backslutningen, men på en lägre belägen åker är den grön. Sortens växttid är jämförbar med Eho, men man hoppas förstås.... Same-havre har man också här. Midsommarrågen har blivit sådd och det betyder att förutom Ensi-råg har man sått

korn och havre. Baljväxter skall också ingå i grönfodret, som skall skördas nu i höst, ser man inte skymten av, vare sig vicker eller ärter. Nästa år skördar man råg i vanlig ordning. Rågskörden var år 1955 över 3.000 kg/ha av sorten Petkus och 2.600 kg av Ensi, men i år kommer man inte upp till så höga avkastningssiffror på grund av att en del av den stråsvaga Ensi-rågen bildade liggsäd redan före blomningen. Edda-kornet kan man börjat skära när som helst. Vega har man ännu men man tänker överge båda dessa sorter och i stället övergå att odla det tidigare mognande Åsa.
(Öb 18.08 -57)

Bureå slog Myran i jämn kamp

100 m, juniorer

4) B. Aurén

Spjut

1) A. Plogman 2) L. Lerbacka

Längdhopp

4) Bo Aurén

Längdhopp, juniorer

4) Bo Aurén

1500 m

2) F. Sjelvgren

Kula, juniorer

1) L. Lerbacka 2) A. Lerbacka

Stavhopp

4) F. Sjelvgren

(Öb 21.08 -57)

Sensommarsolen sken över Åbacka skolas 50-årsfest

Åbacka folkskola i Nedervetil firade senaste söndag sin 50-årsfest i strålände sensommarväder. Hela förmiddagen föll ett tätt regn, men en stund innan samlingen vidtog skingrades molnen och solen bröt fram, värmande och medförande feststämning. Flaggan vajade för en svag vind, medan den ena bilen efter den andra styrde in på den festprydda skolgården, där skolans föreståndare, lärare och direktionsmedlemmar hälsade med fasta handslag välkommen och bjöd på välkomstkaffe i skolans matsal.

Forna elever från olika delar av landet samlades för att få vara med, när deras firade sin 50-åriga festdag, och för att få träffa sina forna lärare och skolkamrater från folkskoltiden. Det var en känsla av hemtrevnad och feststämning från början till slut på festen. Glad var man också för att få kasta bort ytterplaggen på festen, som försiggick på skolans gårdsplan.

Programmet inleddes med hornmusik av Nedervetil hornorkester, varefter man till hornackompanjemang sjöng "Herren vår Gud är en konung i makt och i ära". Kyrkoherde Erik Hedman talade utgående ifrån bibelordet "Så giv din tjänare ett hörsamt hjärta" och berörde lärarnas ansvar i sin fostrargärning. Han framhöll vikten av att gudsfuktan inpräglas i de unga. Eleverna bör få klara besked om vad som är rätt och orätt. Lärarens karaktär och personlighet präglar såväl undervisning som elever. Föräldrar och målsmäns viktigaste uppgift är att slå en förbönens ring kring såväl lärare som elever.

Lärarinnan vid skolan, fru Karin Kolam, hälsade festdeltagarna välkomna. Så samlades forna elever och sjöng under kantor Holmqvists ledning "Sommarsöndag" och "Över bygden" ljud fulltonigt varefter lärarinnan, fru Karin Ahlskog reciterade Z. Topelius festdikt vid Nykarleby seminarium i september 1873.

Folkskolinspektör Johannes Åbonde hälsades med applåder då han besteg talarstolen och höll festtalet. I detta berörde han folkskolans utveckling från dess start fram till våra dagar.

Under folkskolans första tider för omkring 90 år sedan var det främst läsning som stod på läroschemat. Men snart, under emigrationens tid blev skrivningen av betydelse för dem som reste, för att kunna uppehålla kontakten med hembygden och de egna. Så kom senare det ena ämnet efter det andra in i folkskoleundervisningen.

Talaren framhöll att det ofta kunde vara bättre elevmaterial i skolorna den första tiden, ty alla elever kom frivilligt och av eget intresse. Men ofta var de dåligt förberedda för folkskolundervisningen. Från kyrkans sida visades snart stort intresse för de första folkskolorna. Man hoppades att elevernas läs- och skrivkunnighet skulle komma till användning i församlingsarbetet.

När sekelskiftets mörka moln hopade sig upplevde folkskolan en ny glansperiod. Historieundervisningen fick stort rum i läroplanen. Fosterlandskärleken växte starkt under ryssförtryckets tid och folkskolan hade en stor del i denna växande stora syn på fosterlandet. Gudsfruktan lades som grund för att bygga upp Finland till ett fritt land och därmed lades grund för en förbättrad religionsundervisning. Fänrik Ståls sägner var utmärkande för de tankar man hyste om fosterlandet. Finland var likt en blomma som än var i knopp.

Så följde talaren folkskolans utveckling till våra dagar med dess nydaningar, sedan läroplikten infördes fram till den nya skollagen och de förändringar den medför i närstående framtid. Festtalet åhördes med stort intresse och de kraftiga applåderna vittnade om att det fallit i god jord.

Tillsammans med skolkamrater

Så var man mogen för en paus under vilken gästerna bjöds på kaffe och smörgåsar. Och samtalet under denna paus rörde sig om gamla skolminnen från den gamla ljuva skoltiden. Och i sällskap med forna skolkamrater upplevde man hela skoltiden på nytt i minnenas värld. Hornmusiken kallade åter festdeltagarna samman och sångkören sjöng igen lika rent "Himlars rymd" och "Slumrande toner", som vid sitt första uppträdande. Skolföreståndaren Helge Skog framförde skolans 50-åriga historik.

Då elevantalet i Murick folkskoldistrikt blev för stort bildades Åbacka skoldistrikt år 1906. Småskolan hade dock under olika perioder verkat inom olika byar inom det nybildade skoldistriktet. En Herman Liljander höll skola i Ahlströms gård, men emigrerade snart till Amerika. En annan byskollärare var Selma Mattsson och även andra verkade under kortare och längre tider.

Det nya Åbacka skoldistriktet hade 27 barn i skolåldern och omfattade byarna Sandbacka, Simonsbacka, Ahlskog, Slotte, Lerbacka, Storbacka, Skriko, Markusbacka och Pelo. Senare har en del förändringar skett.

Skolplatsen tvistefråga

Som alltid blev skolans placering en tvistefråga mellan de olika byarna på östra och västra sidan om älven. Alla ville ha skolan i sin närhet. Många ofta rätt stridiga sammanträden hölls innan man slutligen enades om platsen på Åbacka.

Hugo Högnäs första läraren

I oktober 1906 begynte arbetet på den nya skolan och när skolarbetet den 1 september 1907 vidtog var skolan färdig. Även ordinarie lärare hade man hunnit få. Hugo Högnäs, senare fil.dr och skolråd, blev den första läraren vid skolan och verkade till 1910 då han blev föreståndare för skyddshemmet i Östensö. Hans efterträdare blev K. J. Frilund som tjänstgjorde vid skolan i 32 år, eller till hösten 1943, då den nuvarande föreståndaren Helge Skog tillträdde tjänsten. 1945 anställdes en tredje lärare vid skolan. Vid skolan arbetar nu Karin Ahlskog, Karin Kolam och Helge Skog.

Märkligt är att skoldirektionen haft endast tre olika ordföranden under skolans 50-åriga tillvaro. John Slotte var den första ordföranden från 1907 - 1937 och efterträddes av Martin Ahlskog. År 1951 övertog Vilhelm Pelo ordförandeskapet vilket han fortfarande innehar.

516 elever

516 elever har varit inskrivna i skolans matrikel, medan 435 erhållit avgångsbetyg.

Till 50-årsdagen har skolans direktion låtit förstora lärare K. J. Frilunds porträtt och uppsatt det på skolans vägg. Även ett minnesplakat över stupade elever från skoldistriktet upptagande 30 namn har uppsatts.

Innan ordet förklarades fritt sjöngs "Jag älskar min hembygd". Först framträdde K. J. Frilund och talade såsom endast han kan tala. Det var till hjärtat gående ord och det var många minnen lärare och elever kom ihåg vid detta tillfälle. Kommunens hälsning framfördes av kommunfullmäktigeordföranden Fredrik Björkqvist, medan Fredrik Tast framförde skolnämndens och kommunens lärares hälsningar. Ekonom Fr. Slotte talade på forna elevers vägnar och när han berättade om ljusstrålarna som kom i klassrummet under religionstimmarna på lördagens sista timme var det många som mindes samma sak från skoltiden.

K. J. Frilund hade vid 50-årsfesten överlämnat en donation till skolan för att användas som stipendium åt skolans elever. Stipendiet har namnet K. J. Frilunds stipendiefond och för att hedra sin forna lärare utökade hans gamla elever fonden.

Som avslutning på den i allt lyckade festen sjöngs "Vårt land" till hornackompanjemang.
(Öb 03.09 -57)

Rönnen blommar i Nedervetil

I Nedervetil, Pelo har den varma och regniga hösten totalt lurat en rönn som står invid bron. I tron på att årstiden bär på ett annat namn än höst, bär rönnen i sin tur både blommor och bär. Om de senare är sura förtäljer inte räven (och knappast heller fru Irene Gustafsson, som var den påpassliga rapportören):

(Öb 14.09 -57)

ÖSID-mästerskap

400 m

1) B. Aurén

Längd

1) B. Aurén

(Öb 17.09 -57)

Hästfora rullade i Nedervetil-dike

På fredagen vid 14-tiden inträffade i Nedervetil en olyckshändelse, som dess bättre inte fick några allvarliga följder.

En väghyvel tillhörig Väg- och vattenbyggnadsdistriktet var på väg uppför backen vid Sandbacka-gårdarna i riktning mot Gamla Karleby. Omedelbart efter den körde lastbilen VVM-332 med gruslast. På backkrönet körde lastbilen om väghyveln och hann nätt och jämt passera och köra in på högra sidan av vägen innan två hästforor kom emot. Den första hästen blev skrämmd och backade och den andra foran som kom omedelbart efter måste då också dra sig tillbaka. Vägkanten är brant på detta ställe cirka 1.5 meter och det ville sig inte bättre än att foran rullade ner i diket. Körsvennen Aatos Raikula, som är i tjänst hos K. J. Sandbacka klarade sig med undantag av en blessyr på ena benet. Den var dock inte av allvarligare art. Hästen klarade sig helt utan skador men kärran blev illa tilltygat, bland annat gick skalmarna av.

(Öb 12.10 -57)

Röster ur det förgångna

Skolmästaren C. F. Enqvist

Jag var den första lärarn, jag gick från by till by
jag hade knalt med maten och knalt med hus och ly.
Det rökte in i stugan min ved var rå och sur
och grunda var de källor jag kunde ösa ur.

Jag lärde barnen läsa uppå mitt eget sätt
och de fick även skriva och lära räkna rätt.
Jag tänkte ej på lönen ty den var ingenting.
Jag fick ju mat och sängplats ändå där jag drog fram

Den syntes mej så sällsam och stor och vid vår värld
så att jag förde med mej en jordglob på min färd.
Jag drog den på en kälke ty den var tung och stor,
och folk fick litet vetskap om jorden där de bor.

Jag kom till fattighärbärgen på Åsbacka till slut
där mat mot undervisning snålt gavs och mättes ut.
Det var i fattigåret aderton sextiosju
då nöden var den största som folket mött ännu.

Jag såg dock i min ande hur tiden skulle bli
och huru människor skulle från trälandet bli fri
Jag såg hur man i luften snabbt skulle flyga fram
i stora fartvidunder högt över jordens damm.

Och jag såg stora bollar snurra omkring vår jord
och hörde fjärran röster från lådor på vårt bord.
Jag såg hur det blev brådska och oro, fart, och hast
och hur man skulle bygga en stor skola på Tast.

Jag talte om de under jag såg i dröm och syn,
och jag blev allmänt hållen som tokigast i byn.
Jag lät dem bara prata, jag skötte bara mitt.
Jag visste att jag ändå kunskaper hade spritt.

Från Nedervetil for jag sen över fjärran hav
till landet långt i väster och där fann jag min grav.
Där vilar många andra från Finlands karga jord
varas öden man ej mera minnes i högan nord.

II

Urmakaren på Bast

Man kallade mig arbetsslav, och idog var jag även.
Jag skötte jorden samvetsgrant och gick med jord i näven.

Över min skörd jag förde bok; jag hade lärt mej skriva
och det var intressant att svedad jorden kunde giva.

Bäst tyckte dock jag om att stå och göra skåp och klockor.
Redan som barn tog jag till hjul när andra tog till dockor.
Och hela livet blev det så att kuggar, hjul och stänger
låg på mitt arbetsbord till reds bland borrar och bland tänger.

Av lust jag så grep verket an att själv göra en klocka
och det var knepigt mången gång att passa allt och plocka.
När första vägguret en dag började säkert ticka
då kunde jag mot många fler med fast förtröstan blicka.

Jag gjorde många väggur sen som säkert mätte tiden,
Knåpgöra var det hela mest med trä och fina smiden.
Och i mitt huvud levde en idé för djärv kanhända
men som tog form och blev ett ur utav de mera kända.

Jag grubblade ett helt år på den mekanismens under
som skulle visa år och dag, månader och sekunder
och som dagligen klockan tolv skulle åskådliggöra
hur Kristus led och dog för oss. Och nu skall ni få höra.

Jag fick en natt alltsammans klart och började arbeta.
Så kom apostlaklockan till och så fick klockan heta.
Den blev berömd och visades också i land och rike,
och alla påstod att man ej förr hade sett dess like.

Nu är den i muséum satt, där kan man den beskåda.
Jag tror att jag i mitt ringa verk en högre makt fick råda.
Nu har ni tidsinställda verk och fröken Ur att fråga;
apostlaklockan vittnar dock kanske om min förmåga.

III

Isak Ifver

Nu har åldringarna det bra i egna rum och fina bäddar
och god mat och skötsel och värme i såtliga hus som liknar slott.
Jag missunar dem inte deras trivsel där jag ligger under torven.
De har fått vänta allt för länge.

Jag var ett rotehjon i Nedervetil och bodde i ett jordpörte
nära Slotte - det rika - när jag inte gick på roten.
Gångstigen till pörten klädde jag med mossa.
Det gällde för mej att spara på skor.

Man höll mej sinnesrubbad men jag tyckte att jag förstod
världen ganska bra.
Det bar nöd och lidande och sorg och jämmer,
baktal och klasskillnad, i fattigdom och kamp för brödbiten.

Missundsamheten gjorde sej ofta dryg.
Man unnade mej inte ens en sten som jag kilat lös i skogen.
Jag skrev visst en dikt därom.
Men jag var god vän med fåglarna.

Svalorna följde mej på rotegången, - Slottesvalor,
Pelosvalor och svalor från Murick och Bast.

När jag metade i Kalvgårdsträsket
satt en tam grönsiska på mitt metspö
och sjöng sommarsånger, evighetstoner.

Jag umgicks med andar, jag hörde dem grassera
om nätterna men fruktade dem inte.
Jag hade läst Svedenborg och hade kanske varit präst
om inte -- men ödet ville annorlunda;
fattighjon, rotehjon, livsfilosof och poet.

Jag skrev dikter och grubblade på religionen
på synd, straff, förlåtelse och rättfärdighet.
Så som ni grubblar på också år 1957

Och jag skulle ha lust att fråga om ni nu är
så mycket bättre än vi rotehjon och tänkare
och adertonhundredratals filosofer som knappast
ägde mera än skjortan på kroppen
men förnöjsamhet och ett ödmjukt sinne.

Helge Skog
(Öb 28.11 -57)